

In zonde ontvangen en geboren

In het oude doopformulier dat in christelijke kerken gebruikt werd komt de zinsnede voor: Wij en onze kinderen zijn in zonde ontvangen en geboren.

In de christelijke traditie is het begrip ‘erfzonde’ nog steeds gemeengoed.

Toch valt hier mijns inziens wel wat tegenin te brengen.

Allereerst: in het hele verhaal van Adam en Eva in het paradijs, in Genesis 2-3, komt het woord ‘zonde’ niet voor. Eva, en ook Adam, gaat tegen het gebod van God in door van de boom van kennis van goed en kwaad te eten, zo vertelt het verhaal. Maar dit wordt echt geen ‘zonde’ genoemd. De eerste keer dat van ‘zonde’ sprake is, is bij Kaïn. En God zegt in Genesis 4 dat de zonde rustig buiten ligt te wachten en Kaïn moet hem in bedwang houden. Blijkbaar doet Kaïn dit niet, en als hij zijn jongere broer Abel doodslaat is dit pas echt zonde. Kaïn geeft later ook toe dat deze daad een zonde was die hij niet kan dragen.

Is ‘de zonde’ dan niet iets waar elk mens mee behept is? Nee, zeker niet! In Genesis 8:21 zegt God zelf dat de neiging van het hart van de mens slecht is, van zijn jeugd af aan. Dus niet vanaf zijn geboorte!

In de christelijke traditie wordt ook wel gewezen op Psalm 51:7, waar David zegt: In ongerechtigheid ben ik geboren, en mijn moeder heeft mij warm gehouden. (Eigen vertaling. De HSV heeft in plaats van ‘warm houden’ ‘*ontvangen*’. De NBV21 vertaalt: *Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mijn moeder mij ontving*). Het gaat in deze tekst niet over de zondigheid van een pasgeboren kind, maar over ongerechtigheid van de moeder.

Mogelijk dat de tekst waar het gaat over het eerste optreden van David helderheid kan geven over zonde/schuld/ongerechtigheid van zijn moeder. In 1 Samuel 16:10 staat namelijk dat Isaï zeven zonen had. Pas na aandringen wordt Isaï’s achtste zoon gehaald. Waarom deed Isaï het eerst vóórkomen alsof hij maar zeven zoons had? Wel de reden kan zijn dat David wel een lijfelijke zoon van zijn moeder was, maar niet van zijn vader. Dat zijn moeder ontucht gepleegd had, waardoor David een andere verwekker had. Wel telde hij natuurlijk wel als zoon van Isaï, maar hij werd toch achtergesteld bij zijn oudere broers. En, gezien wat David in Psalm 51 zegt, is het feit dat hij een aangenomen zoon van Isaï was, voor hem reden om te spreken van ‘zonde’ van zijn moeder.

Lukas de Groot, November 2024